

Apply Mind Map® for Work

เรียบเรียงโดย ภก.ประชาสรรค์ แสหนักดี
ผู้จัดการศูนย์ฝึกอบรมภูมิปัญญาสู่สากล

Glocalization Training Center
www.glocalization.org

การประยุกต์ใช้ d-Mind Map ในงานต่าง ๆ

แผนภูมิความคิด (d-Mind Map) ได้รับความนิยมจากหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐกิจ รวมทั้งใช้ในกระบวนการฝึกอบรมภาคประชาชนก็มีการประยุกต์ใช้จำนวนมากและเพื่อให้การศึกษา โปรแกรม MindMapper v3.4 เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้เขียนจึงขอแนะนำเสนอการประยุกต์ใช้งาน MindMapper v3.4 เพื่อเขียนแผนภูมิความคิดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- การใช้ d-Mind Map ในการประชุมผ่านเครื่องฉาย Projector
- การใช้ d-Mind Map ในการระดมสมอง (Brainstorming)
- การใช้ d-Mind Map เพื่อเตรียมบทพูด (Script) รายการวิทยุ (Radio)
- การใช้ d-Mind Map เพื่อเตรียมเค้าโครง (outline) สำหรับการเขียนบทความ
- การใช้ d-Mind Map เพื่อวางแผนการทำงาน (Planning)
- การใช้ d-Mind Map เพื่อการบันทึกการฟังบรรยาย (Note)
- การใช้ d-Mind Map เพื่อการคิดแบบสร้างสรรค์ (Creative)
- การใช้ d-Mind Map เพื่อกำกับงานประชุม สัมมนา (meeting/seminar)
- การใช้ d-Mind Map เพื่อการนำเสนอผลงาน (Presentation)
- การใช้ d-Mind Map เพื่อค้นหาความเป็นตัวตน (Meaning)
- การใช้ d-Mind Map สำหรับการวางแผนการเขียนหนังสือ (Book)

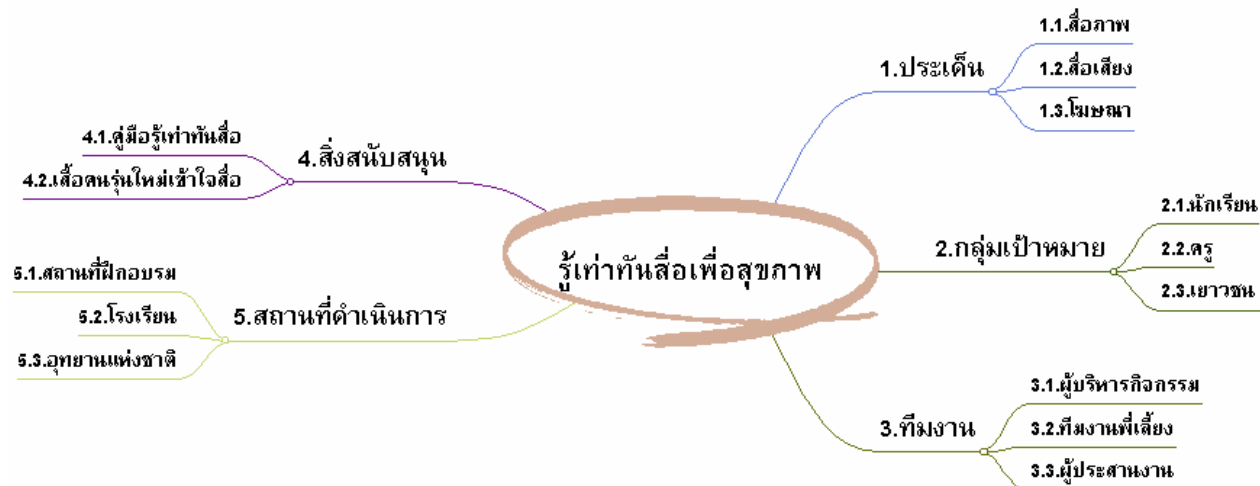
d-Mind Map มีประโยชน์มากมาย หากเรารู้จักที่จะประยุกต์ใช้ให้เข้ากับแต่ละสถานการณ์

ความรู้เรื่อง d-Mind Map + ความรู้เรื่องการใช้โปรแกรม MindMapper v3.4
 + ความสามารถในการประยุกต์ใช้ (ศิลปะการเขียน d-Mind Map, จินตนาการ)
 = ผลงาน d-Mind Map คุณภาพ

การใช้ d-Mind Map ประชุมผ่าน Projector

ในการประชุมสำหรับหน่วยงานที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี การประยุกต์ใช้ d-Mind Map เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากการประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมมักจะมีความคิดเห็นที่หลากหลาย หากใช้ d-Mind Map ในการแสดงบนจอภาพ เพื่อให้ทุกคนมองเห็นว่าที่ประชุมกำลังมุ่งความสนใจ (focus) อยู่ ณ จุดใด

ผู้เขียนได้ใช้แผนภูมิความคิด (d-Mind Map) ด้านบนนี้ในการนำเสนอโครงการ อบรมในรูปแบบแพคเกจ แบบ 3 วัน 2 คืน โดยเสนอต่อที่ประชุม สสส โครงการ “รู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ” ตึก SM Tower กรุงเทพฯ (มกราคม 2546)

เมื่อที่ประชุมอภิปรายก็จะต้องข้ามไปข้ามมา เพราะทุกคนจะมุ่งความสนใจในเรื่องเดียวกัน และหากเกิดประเด็นใหม่ๆ ก็สามารถแตกแขนงออกไปได้อีก ณ เวลาที่อภิปราย และเมื่อที่ประชุมสรุปประเด็น ทั้งเพิ่มและลดแขนงความคิดออกไป ก็สามารถพิมพ์แจกที่ประชุมนำกลับไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปได้ หากหน่วยงานต่างๆ นำเทคนิคนี้ไปใช้ ผู้เขียนเชื่อว่าเครื่องฉายภาพ (Projector) ที่ซื้อมาแพงๆ คุ่มค่าแ่น การประชุมจะมีประสิทธิภาพ ใช้เวลาในการประชุมไม่นาน หาข้อสรุปได้โดยง่าย

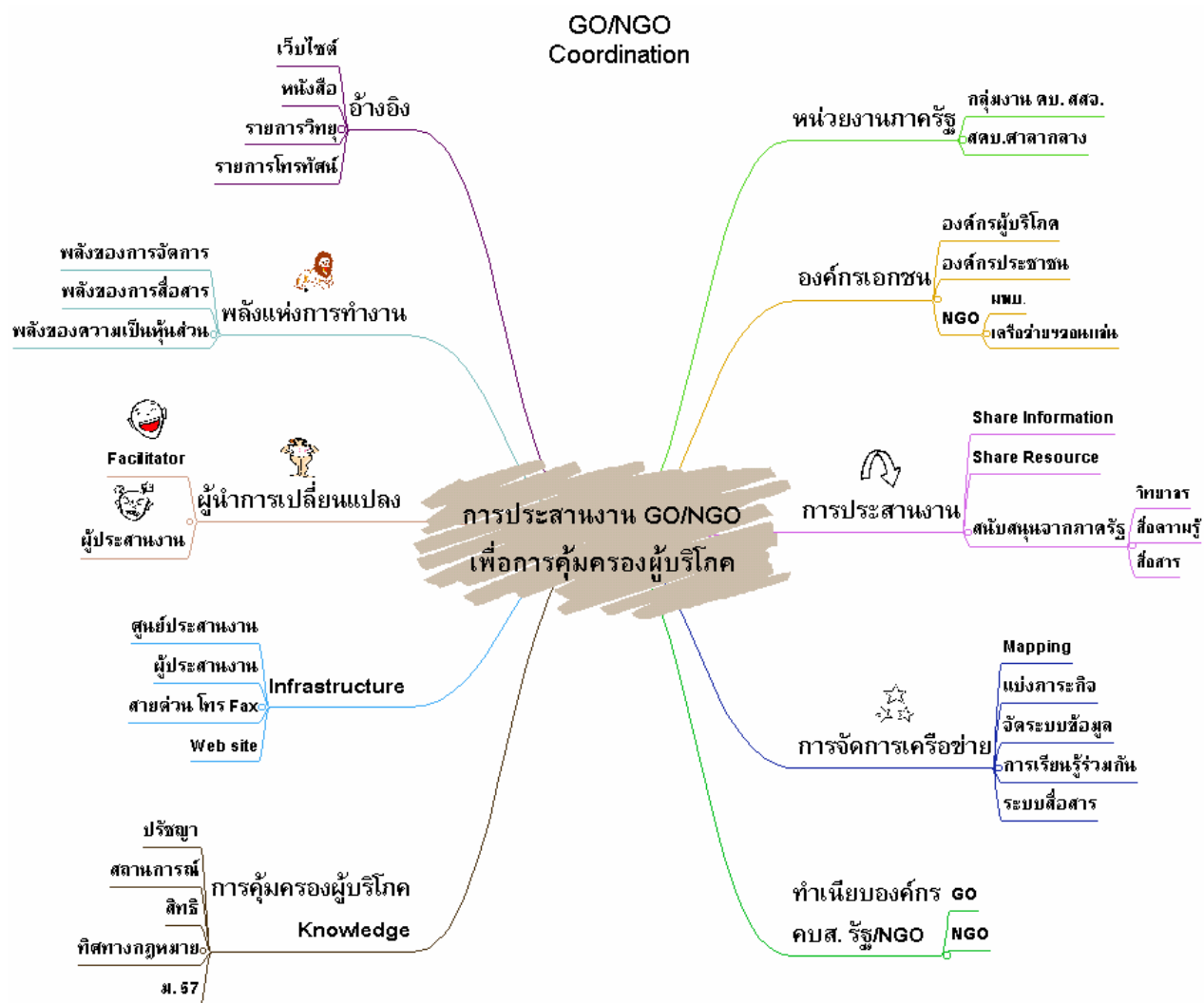
อุปกรณ์ที่ต้องการใช้ : เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายภาพ (Projector) โปรแกรม MindMapper เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรที่มีความสามารถ ความรู้ในการใช้โปรแกรม MindMapper

การใช้ d-Mind Map ในการระดมสมอง (Brainstorming)

การระดมสมองคำนี้มีการใช้มากขึ้นตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา แต่เท่าที่สังเกต จะเห็นว่าเป็นการระดมหัวมากกว่าสมอง เพราะบางคนไปร่วมประชุมระดมสมอง แต่ไม่ยอมนำสมองไปด้วย

ในการระดมสมองในที่นี้ภาษาอังกฤษใช้คำว่า **Brainstorming** คือการนำข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นออกมาจากสมองของผู้เข้าร่วมประชุมให้มากที่สุด โดยไม่มีการสกัดกั้นความคิดใดความคิดหนึ่ง ทุกคนเสนอได้อย่างอิสระ เพื่อให้ได้ความคิดเห็นมากที่สุด การใช้แผนภูมิทางความคิดจะทำให้เราได้ความคิดหลากหลาย เมื่อต้องการจัดหมวดหมู่ความคิดก็สามารถทำได้ง่าย

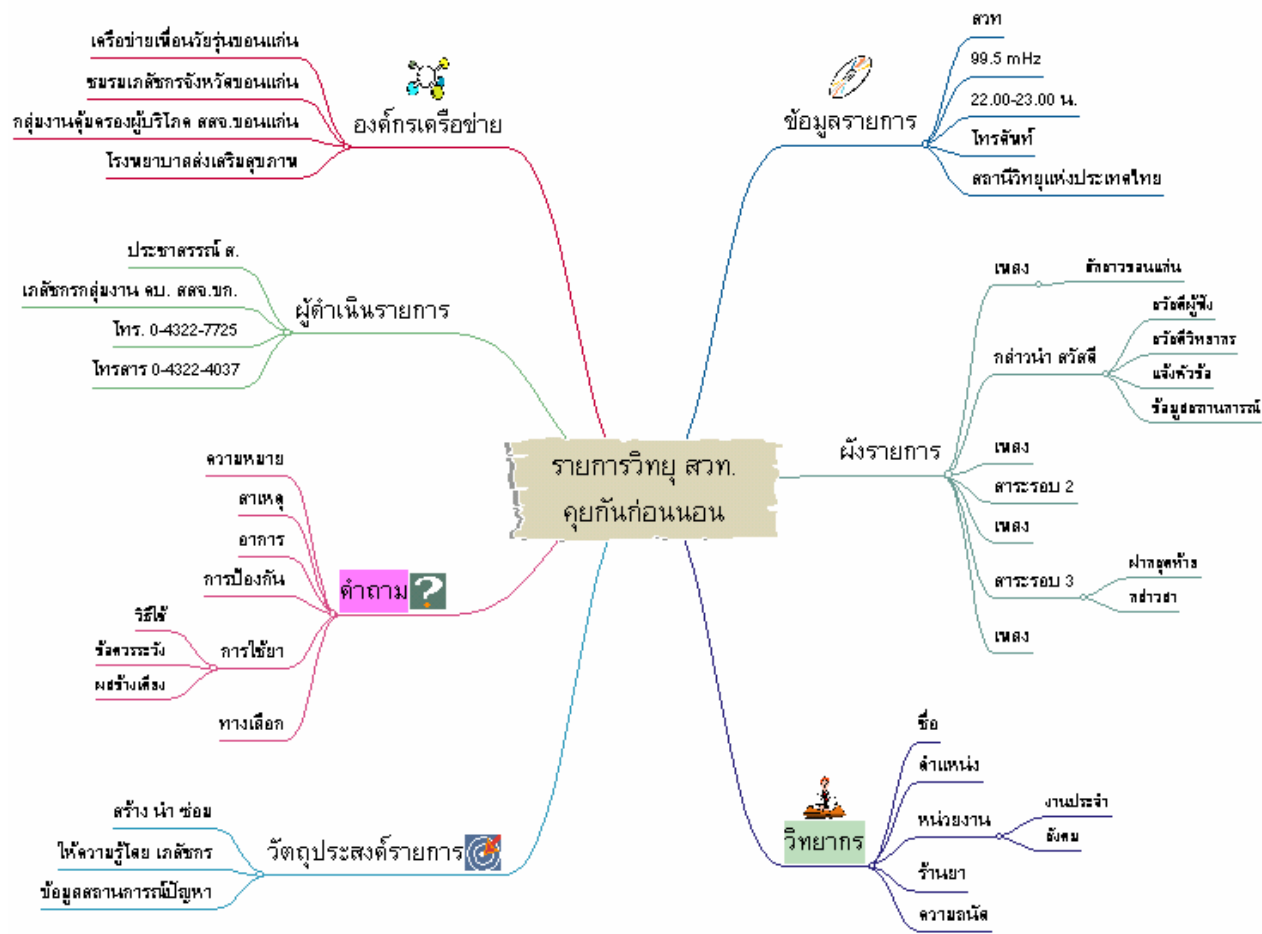
"The best way to get a good idea is to get lots of ideas."

Linus Pauling
(double Nobel Prize winner)

จากภาพเป็นการระดมสมองเรื่องการประสานงาน GO/NGO เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค จะเห็นว่าการจัดกลุ่มของความคิดที่หลากหลายทำได้โดยง่าย

การใช้ d-Mind Map เพื่อเตรียมบทพูด (Script) รายการวิทยุ

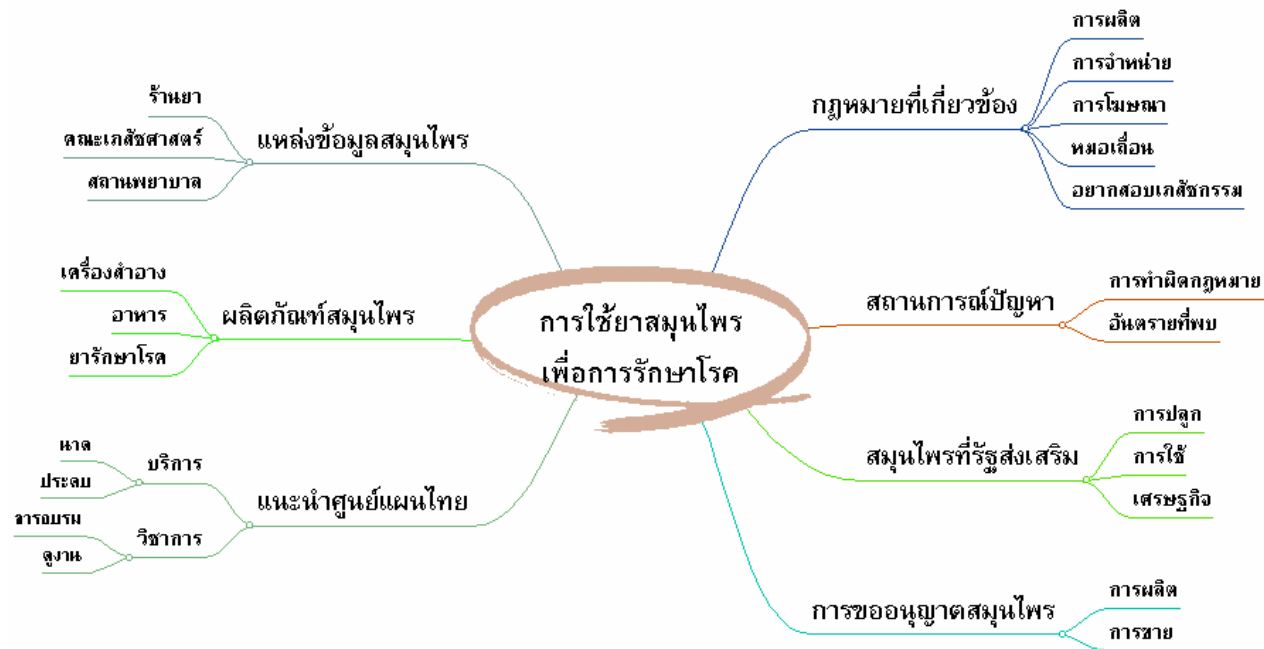
ผู้เขียนมีโอกาสไปเป็นผู้ดำเนินรายการวิทยุ ที่สถานีวิทยุ สวท. 99.5 mHz ทุกวันศุกร์ เวลา 22.00-23.00 น. ชื่อรายการ “คุยกันก่อนนอนกับเกสส์กรขอนแก่น” รูปแบบรายการจะเป็นการดำเนินรายการโดยเชิญวิทยากรที่เป็นเกสส์กรจากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้เรื่องสุขภาพ “เพื่อการสร้าง นำซ่อม” ผู้เขียนในฐานะผู้ดำเนินรายการมีความจำเป็นต้องเตรียมบทพูด (script) รายการเบื้องต้นว่าจะซักถามอะไรวิทยากร จึงได้ประยุกต์ใช้ d-Mind Map เพื่อให้การทำงานง่าย

แผนภาพภูมิความคิด (d-Mind Map) ด้านบนนี้เป็นรายละเอียดที่ผู้เขียนใช้ประกอบทุกครั้งในการดำเนินรายการวิทยุ การพูดจึงเกิดความต่อเนื่อง เชื่อมโยง เพราะบางครั้งการพูดต้องกระโดดไปกระโดดมา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เช่น “สวัสดีครับท่านผู้ฟัง ท่านกำลังรับฟังรายการ คุยกันก่อนนอนกับเกสส์กรขอนแก่น ทาง สวท. 99.5 mHz รายการมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้าง นำซ่อม พักฟังเพลงซักรุ่นครับ...”

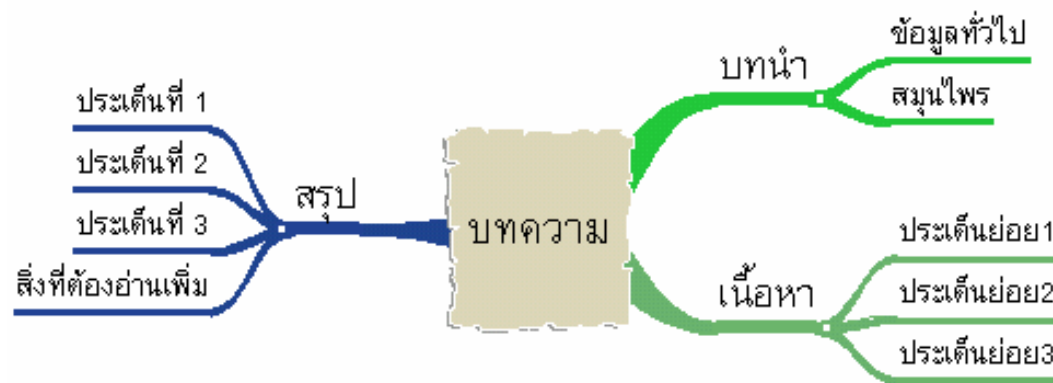
การใช้ d-Mind Map เพื่อเตรียมเค้าโครงสำหรับการเขียนบทความ

การเขียนบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร หรือนิตยสารนั้นก่อนจะลงมือเขียนก็จะต้องมีการวางเค้าโครง (outline) ก่อนลงมือเขียนเพื่อให้บทความมีความครอบคลุมไม่ตกหล่นในเชิงเนื้อหา การใช้ d-Mind Map จะลดเวลาของการเตรียมเนื้อหาบทความลงได้มากช่วยประหยัดเวลาได้อย่างมาก

บทความเรื่องการใช้สมุนไพร จากภาพแผนภูมิความคิดจะเห็นว่าผู้เขียนจะมองเห็นภาพรวม ทำให้การเขียนง่ายขึ้น

ส่วนประกอบของบทความ

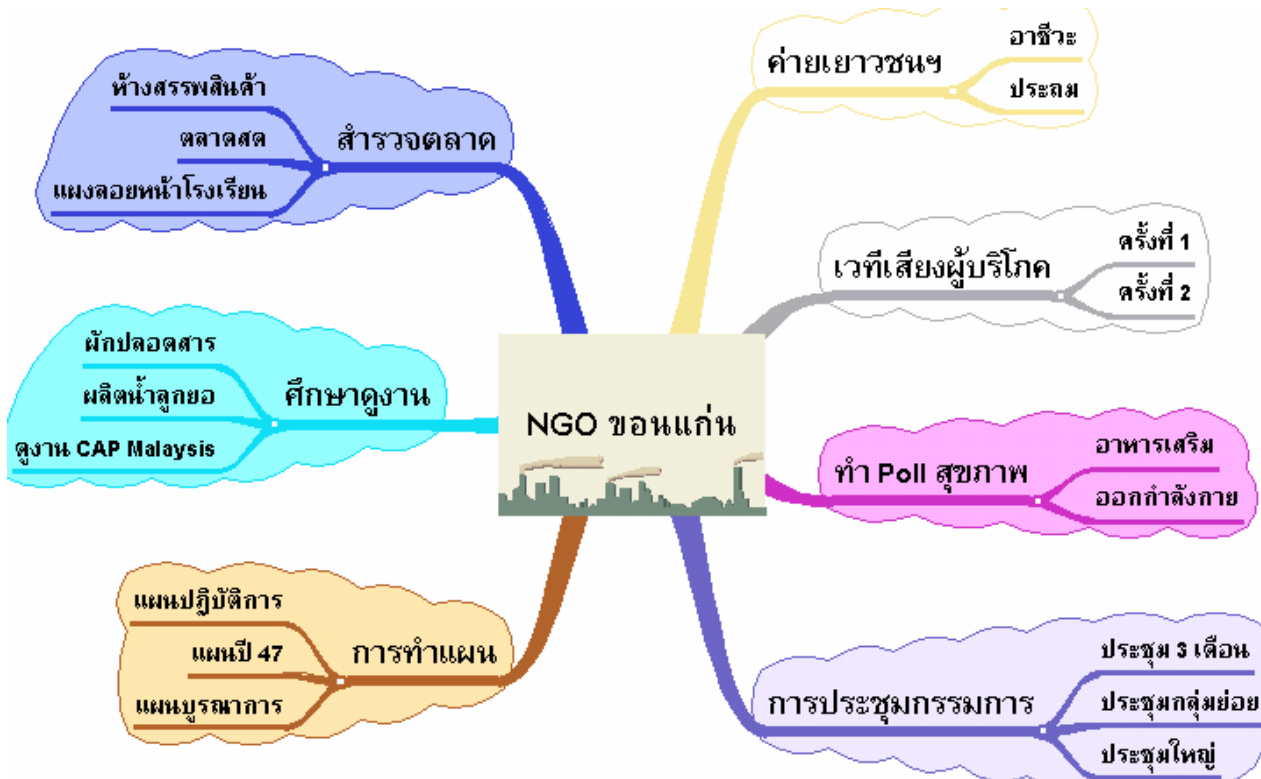

ลองนำไปใช้วางเค้าโครง (outline) บทความคุณะครบรับรองงานเขียนของท่านจะพัฒนาไปไกลอย่างแน่นอน

การใช้ d-Mind Map เพื่อวางแผนการทำงาน (Planning)

การประยุกต์ใช้แผนภูมิทางความคิดในการวางแผนภาพรวมของการทำงาน เช่น กรณีผู้เขียนเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายองค์กรผู้บริโภครัฐจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นองค์กรภาคเอกชน (Non-Governmental Organization NGO) มีความจำเป็นต้องวางแผนการทำงานทั้งปี การใช้แผนภูมิทางความคิดจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก

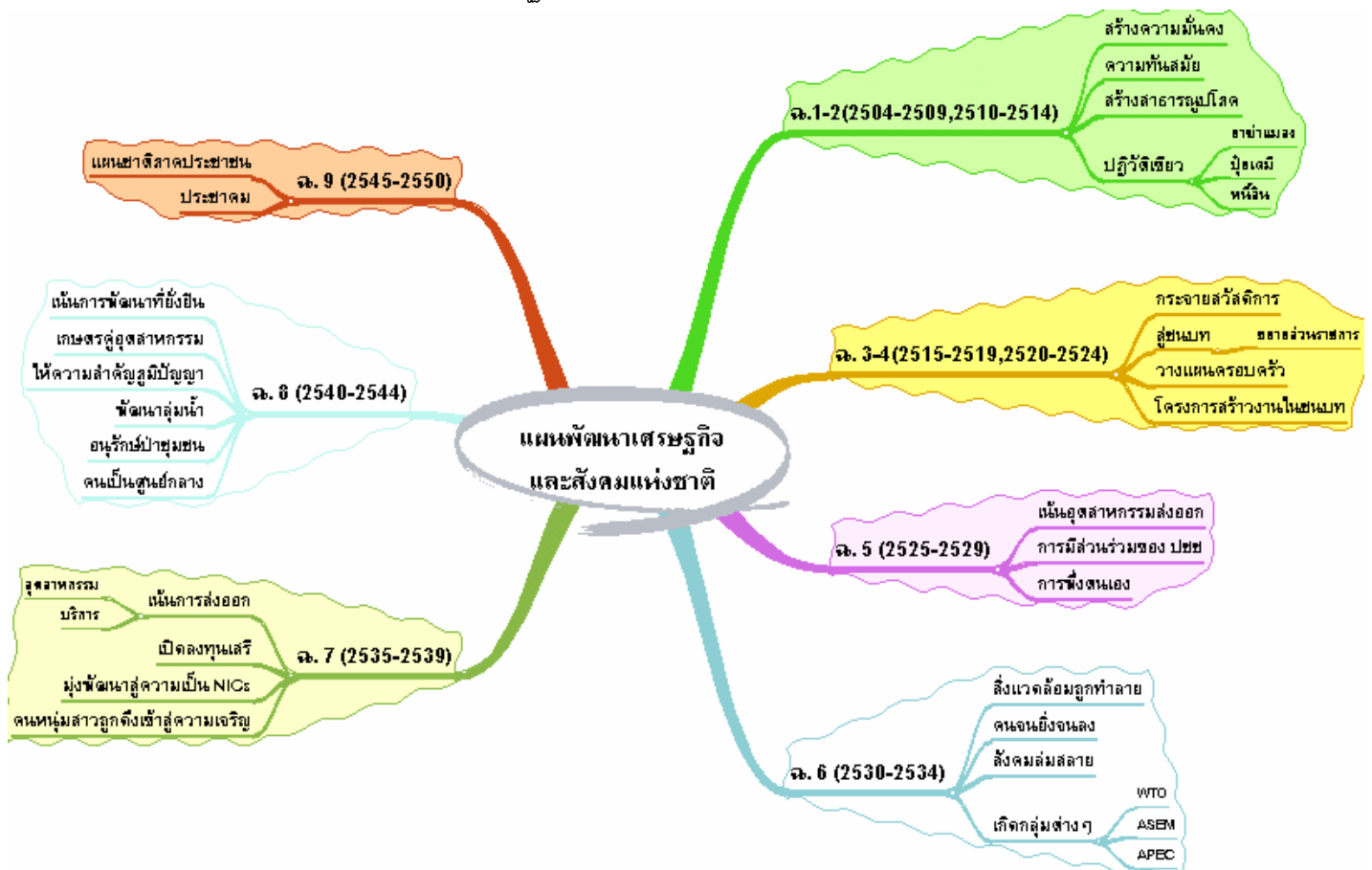
จากภาพแผนภูมิทางความคิดนี้จะเห็นว่า การวางแผนในด้านต่างๆ หากใช้การพิมพ์หรือเขียนเป็นหน้ากระดาษยาวๆ อาจจะทำให้ไม่เห็นภาพรวมของการวางแผน ดังนั้น การใช้ d-Mind Map จึงมีประโยชน์ในการมองภาพรวมของงานได้เป็นอย่างดี

จากนั้นหากต้องการลงไปรายละเอียดเรื่องใด เรื่องหนึ่งก็ทำได้โดยง่าย เรียกว่าวางแผนเชิง

การใช้ d-Mind Map เพื่อการบันทึกการฟังบรรยาย (Note)

การฟังบรรยายจากวิทยากร บางครั้งมีเนื้อจำนวนมาก การจดบันทึกลงบนกระดาษต่อกันไปยาวๆ อาจจะทำให้มองไม่เห็นภาพรวมของเนื้อหา ดังนั้นการจดบันทึกในแบบแผนภูมิทางความคิดจะช่วยให้เราเชื่อมโยงเนื้อหาได้เป็นอย่างดี เช่น ครั้งหนึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าไปร่วมฟังการบรรยาย การวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้ง 9 ฉบับ

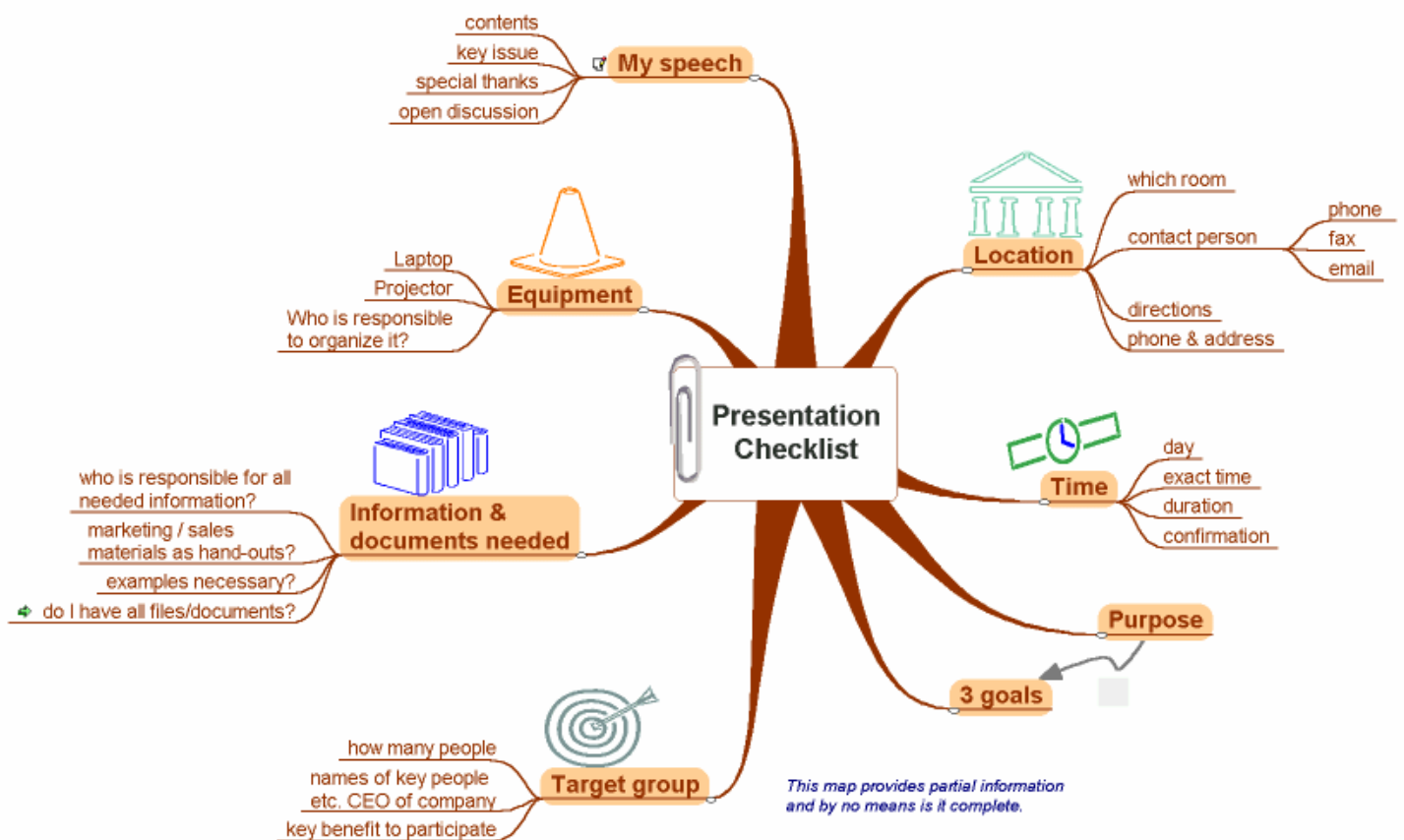

ผู้เขียนได้ใช้แผนภูมิทางความคิด ทุกครั้งที่เข้าฟังการบรรยาย โดยได้ใช้ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่เรียนปริญญาโท สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี 2539 จนถึงปัจจุบัน (ใช้แล้วมันส์ สอบเมื่อใด ที่ หนึ่งตลอด ลองนำไปใช้กับลูกหลานท่าน รับรองเด็กสอบได้ทีหนึ่งแน่นอน)

การใช้ d-Mind Map เพื่อการนำเสนอผลงาน (Presentation)

ปัจจุบันการนำเสนอผลงานโดยใช้เครื่องมือที่ทันสมัย เป็นหัวใจของการทำงานไปแล้ว คนสองคน นำเสนอเรื่องเดียวกัน ความแตกต่างจะอยู่ที่ เทคโนโลยี และการเตรียมการ รวมทั้งความเข้าใจในเรื่องการนำเสนอ (Presentation)

จากภาพแผนภูมิทางความคิดจะเห็นว่า d-Mind Map เป็นได้ทั้งเครื่องมือในการวางแผน การนำเสนอและใช้ d-Mind Map เป็นสื่อหรือ เนื้อหาในการนำเสนอได้ไปพร้อมๆ กัน เพราะผู้ฟังการนำเสนอจะได้มองเห็นภาพรวมได้โดยง่าย สำหรับ Presentation Checklist นี้มีประโยชน์มากกับผู้ที่ต้องไปนำเสนอผลงานบ่อยครั้งเพราะรายละเอียดบางอย่างอาจจะถูกลืมหรือตกหล่นได้โดยง่าย หากไม่ทำ checklist ให้ดีหรือสมบูรณ์

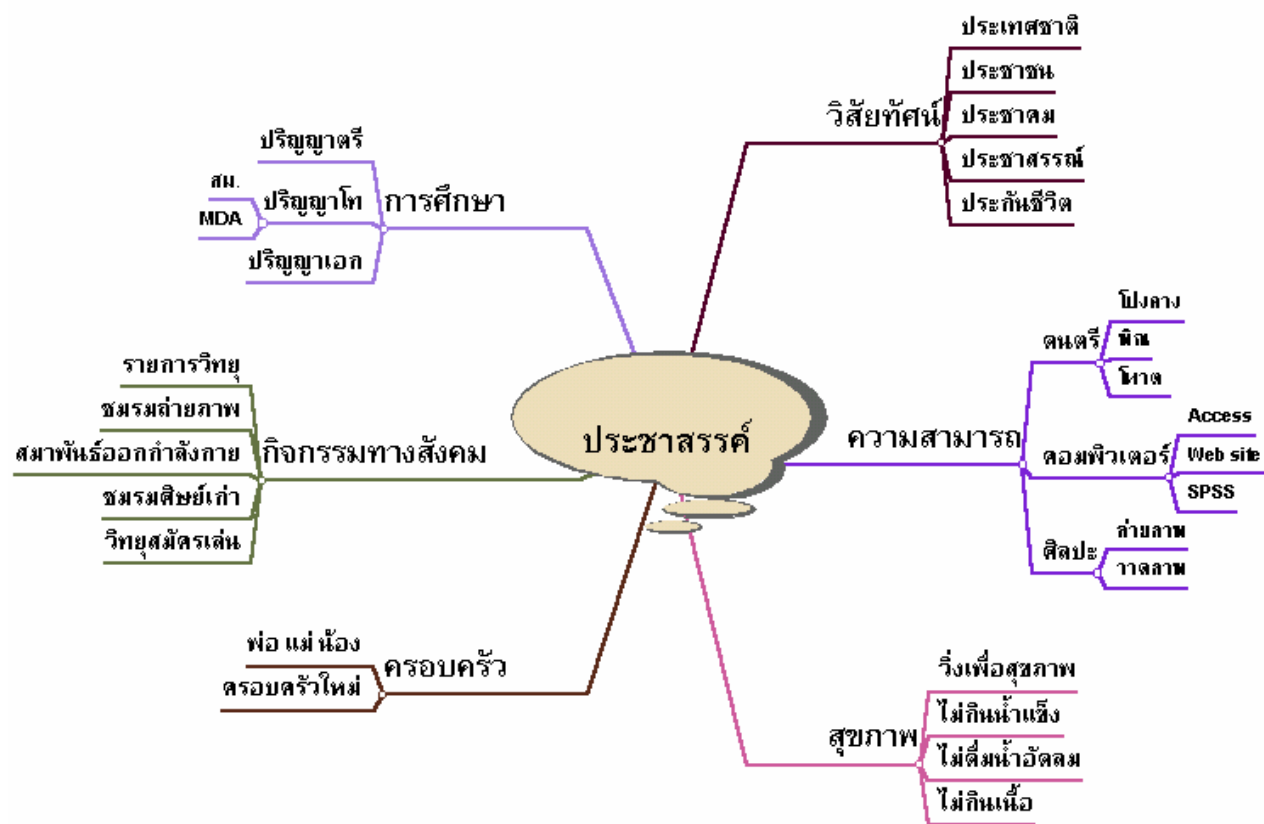
ผู้เขียนมีโอกาสได้เดินทางไปเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละปีหลายๆ สิบครั้ง การวางแผนด้วยแผนภูมิความคิด Presentation Checklist นี้ทำให้การนำเสนอมีสีสันครบคลุมประเด็น รวมทั้งดึงดูดผู้ชม(เราใจ) ด้วย

รับประทานอาหารกับเขาด้วย ไม่ต้องวิ่งวุ่นจนประจักษ์นรถกลับ เหมือนกับหลายๆ งานที่พบเห็นกันอยู่บ่อยๆ

การใช้ d-Mind Map เพื่อค้นหาความเป็นตัวตน (Meaning)

สิ่งที่ผู้เขียนตั้งคำถามกับตัวเองและสังคมเสมอ คือเรื่องของความเข้าใจตนเอง การรู้จักตัวตนที่แท้จริงของตัวเองว่าเป็นใคร มีเป้าหมายในการทำงานเพื่ออะไร อนาคตวางแผนไว้ว่าอย่างไร ปัจจุบันสถานะภาพทางสังคมเป็นอย่างไร มีวิสัยทัศน์ว่าอย่างไร สิ่งที่ทำอยู่ในปัจจุบันจะพาไปสู่เป้าหมายที่ฝันไว้หรือไม่ อย่างไร

คำถามที่เกิดขึ้นเหล่านี้จำเป็นที่จะต้องมองภาพรวมเชื่อมโยงเข้าหากันเพราะชีวิตๆ นั้นนั้นแยกส่วนไม่ได้ ต้องมองแบบองค์รวมผู้เขียนจึงได้ประยุกต์การใช้แผนภูมิทางความคิด เพื่อการค้นหาตนเองและเปิดแผนภูมิความคิด ขึ้นมาทบทวนทุกครั้งเมื่อมีเวลาว่าง เพื่อติดตามดูการพัฒนาการในเชิงความคิด และการปฏิบัติตนเองอยู่เสมอ

ท่านสามารถใช้แผนภูมิความคิดในการเรียบเรียงเรื่องราวที่เกี่ยวกับตัวท่านเอง เพื่อค้นหาศักยภาพ ความสามารถ รวมทั้งสิ่งที่ท่านยังไม่รู้ หรือยังไม่ได้ทำ คนบางคนเสียเวลาที่ผ่านมาไป เพราะไม่ลงมือทำบางอย่างที่ใจปรารถนา รอนั้น รอนี้ จนหมดเวลาของชีวิตไปก่อน d-Mind Map ชีวิต ช่วยการเติมเต็มส่วนขาดของชีวิตได้ ยิ่งถ้าได้เขียนแผนภูมิความคิดร่วมกับสมาชิกใน

ครอบครัว ทำเป็นแผนภูมิทางความคิดชีวิตของครอบครัว *Family Map* รับรองเราสามารถมองเห็นอนาคตได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น